

SKATTEPROCES

2. udgave

Poul Bostrup
Susanne Dahl
Hans Henrik
Bonde Eriksen

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

Skatteproces
2. udgave
© 2002 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Omslag tilrettelagt af Morten Højmark
Tryk: Gentofte Tryk
Printed in Denmark 2002
ISBN 87-574-0686-3

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Lyngbyvej 17
Postboks 2702
2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: fl@djoeef.dk
Homepage: www.djoeef-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Indledning	15
Forkortelser	16
Kapitel 1. Skattesystemet, grundlæggende træk	
1.1. Skattesystemet	17
1.2. Bindende forhåndsbesked	18
1.3. Forskudsregistreringen	18
Forskudsregistrerings- og klagemyndighed	22
Tilsyn med forskudsregistreringen	23
1.3. Selvangivelsen	23
Selvangivelsesfristen	24
1.4. Lignings- og kontrolopgaven	26
Ligningsfrist og ligningsplan	27
1.5. Revisionsfristen (Omligningsfristen)	30
1.6. Genoptagelser	31
1.7. Klage og domstolsprøvelse	31
Kapitel 2. Forfatningsret og skatteforvaltningens placering i statsbilledet. Ombudsmanden. Retskilderne på skatteområdet	
2.1. Magtens deling – legalitetsprincippet.....	33
Skærpet hjemmelskrav på skatteområdet	34
Skattemyndighederne	35
Skatteforvaltningens opgaver	35
2.2. Folketingets Ombudsmand	36
Klage til ombudsmanden	37
Ombudsmandens konkrete beføjelser	37
Reaktion	38
2.3. Retskilderne og disses fortolkning	39
2.3.1. Retskilder	39
Lovgivning	39
Retskildemæssig betydning	39
EU-retskilder	41
Retskildemæssige betydning	41

Dobbeltbeskatningsoverenskomster	43
Retskildemæssig betydning	43
Loves forarbejder	44
Retskildemæssig betydning	45
Retskilder hidrørende fra skattemyndighederne	
– Administrativt fastsatte forskrifter	46
Anordningen	46
Den generelle tjenestebefaling	47
Borgerens mulighed for at støtte ret på cirkulærer	49
Praksis	52
Administrativ praksis	52
Retssædvane	54
2.3.2. Fortolkning – den konkrete anvendelse af kilderne	55
Prognose teori – gældende ret.....	55
Omgåelse.....	56
Forvaltningsafgørelser bindende virkning	56
Tilsidesættelse af praksis og SSL § 35, stk. 1, nr. 7	58
Skønsspørgsmål og praksis.....	59
Retsspørgsmål og praksis.....	59
Retsbeskyttede forventninger af individuel art.....	59
Kravene til tilkendegivelsens karakter	62
Indflydelse på skatteyderens dispositioner	64
Bristende forudsætninger for tilkendegivelsen.....	65

Kapitel 3. Skattemyndighedernes opgaver og organisation

3.1. Indledning	67
3.2. Oversigt over skattemyndighederne og deres indbyrdes relationer	67
3.2.1. Skatteministeriet	68
3.2.2. Klagesystem	69
Klageberettigelse	69
Klageorganer efter skattestyrelsesloven	71
Gebyr.....	72
3.2.3. Plan-, tilsyns- og revisionsstruktur	72
3.3. De kommunale skattemyndigheder	73
3.3.1. Kommunalbestyrelsen	73
Opfølgning i planperioden	74
3.3.2. Den kommunale skattemyndighed	75
Organisation	75
Fælleskommunal administration mv.....	76
Den kommunale skattemyndigheds hovedopgave	79
Formueansættelser	80

Selskabsligning	80
Opgave og procedure	80
Agterskrivelsen	81
Ingen agter ved den blotte ændring af skatteberegning	82
Agterfrist	83
Fristregler (kompetenceafgrænsning i tid)	86
Kompetenceafgrænsning over for andre myndigheder	86
3.3.3. Skatteankenævnet	89
Skatteankenævnets sammensætning	90
Møder i skatteankenævnet	92
Sekretariatsbistand	94
Selve klagebehandlingen	96
Særligt om sagsfremstillingen	98
Sagsfremstillingen udsendes til borgeren	100
Reformatio in pejus (ændring til skade)	101
Ændring til gunst	103
Sagens afgørelse	103
Overspringelsesreglen	106
Skatteankenævnets genoptagelse af egne afgørelser	106
Skatteankenævnets medvirken i Landsskatterets- og	
Ligningsrådssager	107
3.4. De statslige skattemyndigheder	108
3.4.1. Skatteministeriet, Departementet	108
3.4.2. Skatteministeriet, Told- og Skattestyrelsen	110
Idégrundlag	111
Direktionssekretariatet	113
Den centrale ligningsplan	113
Kontrol med skatteansættelserne	116
Øvrige opgaver efter Skattestyrelsesloven	117
SSL § 10, stk. 3	117
Ligningsvejledningen, cirkulærer og offentliggørelse	
af afgørelser i Tidsskrift for Skatter og Afgifter.....	117
Sagsudlægning	117
Responderende virksomhed	118
3.4.3. Departementet og Styrelsen	118
Opgaver med fælles grænseflader:	119
3.4.4. Told- og Skatteregionerne.....	121
Organisation	122
Selskabsligning	125
Tilsynsopgaven (forudgående tilsyn)	126
Kontrolaktioner og Instruktionsmøder	127

Responderende virksomhed.....	127
Kontrol og revision af skatteansættelser, vurderinger og forskudsregistreringer (efterfølgende tilsyn).....	127
Sagsudlægningsbekendtgørelsen	129
Genoptagelsessager	129
Arbejdsgiverkontrol	130
Arbejdsmarkedsbidrag (AM-bidrag).....	130
Moms og afgifter	130
Bindende forhåndsbesked i visse sager	131
Afgift af gaver	131
Dekoncitrerede opgaver	131
Skyldrådssekretariatet.....	132
Afvigende regler for København og Frederiksberg.....	132
Tilsyn- og kontrol/revisionsbeføjelsen	133
Informationsopgaven	133
Ansvarssager	134
Omkostningsdækning mv.	134
3.4.5. Ligningsrådet	135
Ligningsrådets udnævnelse og sammensætning.....	135
Ligningsrådets møder	136
Afstemning.....	137
Protokol	137
Ligningsrådets opgaver og beføjelser.....	138
Ligningsplanen mv.	138
Forskudsregistreringen	139
Konkrete sager	139
Forhandling med Ligningsrådet.....	140
Delegation	141
Bødesager.....	141
Andet, herunder klagesager	141
Indstilling om selvangivelsesblanketten mv.	141
Bindende forhåndsbesked	142
Begrebet forhåndsbesked – påtænkte dispositioner.....	142
Sagsområder	142
Væsentlig interesse	143
Egne forhold/andres forhold	143
Anmodningen.....	143
Gebyret	144
Afvisning.....	145
Syn og skøn	146
Klage	146

Domstolsprøvelse	147
Bindende virkning	147
3.4.6. Landsskatteretten	148
Lovgrundlaget for Landsskatteretten	148
Landsskatterettens beslutningsdygtighed	151
Landsskatterettens saglige kompetence – hvilke sager kan påklages til Landsskatteretten.....	152
Klagegrunde	154
Hvem er klageberettiget.....	156
Klagefrist.....	157
Klagens indgivelse og udformning	158
Rekursudnyttelse	160
Klageafgift.....	160
Tilbagebetaling af klageafgift	161
Klageskrivelsens indhold	164
Sagens gang.....	165
Sagsindgang	165
Sagsforberedelsen	165
Sagens afgørelse	167
Sagens afslutning	171
Kendelsen.....	171
Klage over andre myndigheders nægtelse af genoptagelse	172
Genoptagelse af Landsskatterettens egne afgørelser	173
3.5. Syn og skøn i Landsskatteretssager mv.	175
3.5.1. Indledning	175
3.5.2. Sagens gang.....	176
3.5.3. Afgørelser om syn og skøn	178
3.5.3.1. Betydningen af syn og skøn	178
3.5.3.2. Omtvistede spørgsmål	179
3.5.3.3. Spørgsmål om der overhovedet skal afholdes syn og skøn	179
3.5.3.4. Udpegning af skønsmand	180
3.5.3.5. Om skønsmændens materiale	180
3.5.3.6. Habilitet og nyt syn og skøn	181

Kapitel 4. Generelt om klagebehandling og domstolsprøvelse på skatteområdet

4.1. Administrativ rekurs	183
4.2. Fælles principper for klagebehandling	184
4.2.1. Hvem er klageberettiget.....	185
4.2.2. Klage til en forkert myndighed og tilbagekaldelse af klage	186

4.2.3. Har klage opsættende virkning	187
4.2.4. Nye påstande og anbringender.....	188
4.3. Domstolsprøvelse i skattesager	189
4.3.1. De særlige frister på skatteområdet	189
4.3.2. Skattemyndighedernes adgang til at anlægge sag om efterbetaling samt forholdet til straffesager	192
4.3.3. Skal Skattestyrelseslovens rekursadgang altid være udnyttet	194
4.3.4. Intensiteten i domstolsprøvelsen.....	196
4.3.5. Særligt om prøvelsen af bevisskøn	198
4.3.5.1. Kursansættelse af pantebreve og gældsbreve.....	198
4.3.5.2. Andre typiske bevisskøn.....	200
4.4. Omkostningsgodtgørelse i skattesager	202

Kapitel 5. Sagsbehandlingsregler på skatteområdet

5.1. Forvaltningslovens betydning på skatteområdet	205
5.2. De enkelte sagsbehandlingsregler	206
5.2.1. Inhabilitsregler og magtfordrejningslæren	207
5.2.1.1. Kravene til almindelig habilitet	207
5.2.1.2. Speciel inhabilitet	209
5.2.2. Partshøring	212
5.2.3. Begrundelse.....	216
5.2.4. Klagevejledning og øvrige formelle krav til afgørelser.....	221
5.2.5. Officialprincippet	223
5.3. Ugyldighed ved sagsbehandlingsfejl.....	225
5.3.1. Garantiforskrifter	228
5.3.2. Ordensforskrifter	236

Kapitel 6. Ansættelsesfrister på skatteområdet.

Generelt om forældelse

6.1. Ansættelsesfrister og formueretlig forældelse	239
Fristreglerne	239
Skatteansættelsesbegrebet	240
Forældelsesreglerne	241
Systematik i gennemgangen.....	241
6.2. Ordinære ansættelser – skattemyndighedernes initiativ.....	241
6.2.1. Ligningsfristen (kommunale ligning).....	241
Forhøjelsesfristen (Ordinært).....	244
Hvilke organer.....	244
Varslingsfristen – SSL § 34, stk. 1	245
Kontrollerede transaktioner (transfer pricing).....	245

Varsling følger agterreglen i SSL § 3, stk. 4	246
Revideret agter	246
Ansættelsesfristen – SSL § 34, stk. 3.....	248
Lex specialis.....	249
Kontrolleret transaktion – SSL § 34, stk. 4	249
6.3. Ordinær genoptagelse – Skatteyderens initiativ.....	250
Nye fakta	250
6.4. Ekstraordinære ansættelser (indkomstår fra og med 1997)	252
SSL § 35, stk. 1, nr. 1 (Ændringer i grundlaget for opgørelse af indkomst eller ejerboligværdi)	253
SSL § 35, stk. 1, nr. 2 (Ændringer i grundlaget for opgørelse af indkomst eller ejerboligværdi)	254
Skøn ctr. retsanvendelse.....	254
SSL § 35, stk. 1, nr. 3 (Konsekvensændringer samme skatteyder)	256
SSL § 35, stk. 1, nr. 4 (Konsekvensændringer samlevende ægtefælle)	256
SSL § 35, stk. 1, nr. 5 (Transfer Pricing Korresponderende korrektioner)	257
SSL § 35, stk. 1, nr. 6 (Suspensionsreglen).....	258
Suspensionens ophør.....	258
SSL § 35, stk. 1, nr. 7 (Genoptagelse ved underkendt praksis)	259
Retskrav	259
Begrebet praksis	260
Hvor langt tilbage?	261
SSL § 35, stk. 1, nr. 8 (Udvidet statslig revision)	262
SSL § 35, stk. 1, nr. 9 (Myndighedsfejl)	264
SSL § 35, stk. 1, nr. 10 (Konsekvensændring vedr. ejendomsavance eller afskrivning)	265
Generelle kriterier	265
Bagatelregel – SSL § 35, stk. 2	265
Reaktionsfrist (Lille-frist regel) – SSL § 35, stk. 3	266
Afledede skatteberegning	266
Særlig kompetenceregulering, jf. SSL § 35, stk. 4	266
6.5. Genoptagelse for indkomstår fra og med 1990 til 1996	267
6.5.1. Ekstraordinær genoptagelse – nedsættelser	267
Kompetence	267
Betingelserne for ekstraordinær genoptagelse	268
Konsekvensændringer	270
Samspillet med forældelsesreglerne	270

6.2.1. Skattemyndighedernes forhøjelser.....	271
Undtagelsen i den tidligere SSL § 35, stk. 2	271
Undtagelsen i den tidligere SSL § 35, stk. 3	272
Undtagelsen i den tidligere SSL § 35, stk. 4	272
Undtagelsen i den tidligere SSL § 35, stk. 5	273
6.6. Kompetenceafgrænsninger myndighederne imellem	274
Kommunale skatteforvaltning over for andre skattemyndigheder ..	274
Skatteankenævn over for den statslige told- og skatteforvaltning ..	275
I ligningsrådet eller Landsskatteretten har taget stilling	275
Arbejdsgiverkontrol og kommunale skattemyndigheder	276
Klageorganerne ikke genoptage af egen drift	276
Ændring til skade i verserende klagesager	277
6.7. De formueretlige forældelsesregler	277
Indledning	277
Kompetence	278
Forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt.....	279
Afbrydelse af 1908-lovens 5-års frist.....	280
Erkendelse af gælden	280
Retslige skridt	281
Gældsbrief eller andet særligt retsgrundlag	282
Suspension	283
Uvidenhed om kravets eksistens.....	283
Uvidenhed om skyldnerens opholdssted	284
Ligningslovens § 32 F.....	285
6.3. Forældelse af borgernes tilbagesøgningskrav	286
Begyndelsestidspunkt	288
Afbrydelse	288
Suspension	289
Særligt retsgrundlag	290
Kapitel 7. Aktindsigt og tavshedspligt	
Indledning	291
7.1. Aktindsigt	291
Fælles krav efter forvaltningsloven og offentlighedsloven ..	291
Meroffentlighed	292
Kompetence til at træffe afgørelse	293
7.1.1. Forvaltningsloven.....	293
Partsbegrebet	293
Afgørelsessager	294
Forholdet til tavshedspligt	295

Omfang og undtagelser	296
Ekstrahering	297
7.1.2. Ægtefæller – SSL § 37 A.....	297
7.1.3. Offentlighedsloven	297
Forholdet til tavshedspligt	298
Omfang og undtagelser.....	298
7.1.4. Persondataloven (oversigt).....	301
7.2. Tavshedspligt.....	302
7.2.1. Almindelig tavshedspligt	302
7.2.2. Særlig tavshedspligt – Skattestyrelseslovens § 37.....	303
Tavshedspligtens omfang	304
Rent private forhold	304
Andre fortrolige oplysninger	305
Videregivelse	305
Videregivelse efter anmodning ctr. af egen drift.....	306
Kompetence	306
Videregivelse af fortrolige oplysninger inden for samme myndighed.....	307
Fremgangsmåde ved videregivelse af fortrolige oplysninger ..	307
Klage over videregivelse af fortrolige oplysninger eller overtrædelse af tavshedspligten	307
Særlig tavshedspligt – skattekontrollovens 6 F	308
Omfattede oplysninger.....	308
Omfattede myndigheder	308
Tavshedspligtens omfang	308
Særlig tavshedspligt – Vurderingslovens § 29 A	308

Kapitel 8. Skatteforbehold og omgørelse

8.1. Skatteforbehold.....	309
8.1.1. Oplysning om forbeholdet over for myndighederne	310
8.1.2. Krav om skriftlighed	310
8.1.3. Krav til skatteforbeholdet	310
8.1.4. Uklare privatretlige konsekvenser	311
8.1.5. Krav om god tro?	312
8.1.6. Kompetence	312
8.2. Omgørelse.....	313
8.2.1. Betingelserne for omgørelse	315
8.2.2. Kompetence og gebyr	318

Indledning

Skatteprocessen blev udgivet i 1. udgaven i 1996 og var skrevet af P.E. Hjerdd Nielsen, Ruth Kjærskov, Knud Normann Nielsen og Neel Stakemann. Bogen afløste »Skatteproces i praksis«, hvor 2. udgaven var kommet i 1993.

Da der er sket en lang række lovgivningsmæssige ændringer siden 1996, herunder de vidtgående ændringer af skattestyrelsesloven i 1999, og afsagt en række væsentlige domme og kendelser siden dette tidspunkt, var der behov for en ajourføring af værket bl.a. til undervisningsformål. Bogen bruges således bl.a. på Forvaltningshøjskolen.

Da de hidtidige forfattere ikke ønskede at foretage denne ajourføring, blev opgaven overladt til Poul Bostrup, Susanne Dahl og Hans Henrik Bonde Eriksen, der primo 2000 havde udgivet en kommenteret Skattestyrelseslov, og som i vidt omfang beskæftiger sig med samme emnekredse som nærværende bog. En vis overlapning mellem bøgerne har således ikke kunnet undgås, selvom sigtet med denne bog er et lidt andet end lovkommentarens.

Bogens oprindelige systematik og disponering er så vidt muligt opretholdt, dog er der tilføjet et nyt kapitel 8, der bl.a. indeholder en beskrivelse af reglerne om skatteforbehold og omgørelse, der blev indsat i skattestyrelsesloven i 1999. Dele af kapitlerne er nyskrevet.

Susanne Dahl er souschef i Landsskatterettens moms- og afgiftskontor.

Hans Henrik Bonde Eriksen er Tax Partner i skatteafdelingen hos KPMG C Jespersen, herudover er han tilknyttet Københavns Universitet som ekstern lektor.

Poul Bostrup er advokat med møderet for Højesteret og var i 1993-99 medlem af Advokatrådets skatteudvalg.

Forfatterne har i en årrække beskæftiget sig med skatteprocessuelle emner som led i deres arbejde og som undervisere, foredragsholdere og forfattere til artikler i fagtidsskrifter.

Hans Henrik Bonde Eriksen har opdateret/nyskrevet kapitel 1, 2, 3 (bortset fra 3.4.6), 6 og 7.

Susanne Dahl har opdateret/nyskrevet kapitel 3.4.6, 4.1, 4.2 og 5.

Poul Bostrup har opdateret/nyskrevet kapitel 3.5, 4.3, 4.4 og 8.

Redaktionen er afsluttet den 1. september 2001, og der er ikke medtaget materiale efter dette tidspunkt.

Hverken myndigheder eller rådgivere kan behandle skatte-sager uden at have kendskab til emnerne i denne bog. Borger-nes retssikkerhed er i vidt omfang afhængig af en korrekt anvendelse af de skatteprocessuelle regler.

Skatteproces

giver en grundlæggende gennemgang af

- Skattesystemet
- Retskilderne og deres fortolkning på skatteområdet
- Skattemyndighedernes opgaver og organisation
- Syn og skøn i Landsskatteretssager
- Klagebehandling og domstolsprøvelse på skatteområdet
- Sagsbehandlingsregler
- Ansættelses- og forældelsesfrister
- Aktindsigt og tavshedspligt
- Skatteforbehold og omgørelse

